

ACTUALITEIT IN HET KORT

ACTUALITÉ EN BREF

1. ALGEMEEN HANDELSRECHT/DROIT COMMERCIAL GÉNÉRAL

Olivier Vanden Berghe¹ en Kristof Cox²

Rechtspraak/Jurisprudence

Hof van Cassatie 12 december 2011

Zaak: S.10.0179.N

RECHTSPLEGING

Behandeling van de zaak – Mededeling van de stukken

PROCÉDURE JUDICIAIRE

Instruction de la cause – Communication des pièces

Artikel 740 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat stukken die niet ten laatste tegelijk met de conclusies zijn overgelegd, ambtshalve uit het debat worden geweerd, tenzij tegenpartij heeft ingestemd of bijkomende conclusietermijnen worden gevraagd. In een arrest van 12 december 2011 preciseerde het Hof van Cassatie dat dit niet vereist dat de stukken op dezelfde wijze als de conclusie worden meegedeeld of dat zij samen worden ontvangen. Het volstaat volgens het Hof dat de stukken ten laatste binnen de conclusietermijn zijn toegezonden. Het Hof van Cassatie verbreekt het arrest in beroep dat stukken uit de debatten had geweerd omdat zij per post waren verzonden op de uiterste datum van de conclusietermijn en pas na het verstrijken van de conclusietermijn werden ontvangen.

O.V.B.

Cour de cassation 6 janvier 2012

Affaire: C.10.0182.F

ARCHITECTE

Responsabilité

ARCHITECT

Aansprakelijkheid

Il ressort de l'article 22 du règlement de déontologie établi par l'Ordre national des architectes (approuvé et rendu obligatoire par arrêté royal du 18 avril 1985) que l'architecte doit assister le maître de l'ouvrage dans le choix de l'entrepreneur en vue de la réalisation du projet dans les meilleures conditions de prix et de qualité et qu'il attire l'attention de son client sur les garanties qu'offre l'entrepreneur. Ceci oblige notamment l'architecte à informer le maître de l'ouvrage de la réglementation

¹ Avocaat te Brussel.

² Manager commercial law Deloitte.

tion relative à l'accès à la profession et des conséquences qui peuvent en résulter. Ces dispositions étant d'ordre public, l'article 6 du Code civil interdit d'y déroger par des conventions particulières. Dans un arrêt du 6 janvier 2012, la Cour de cassation casse un arrêt de la cour d'appel de Liège qui avait considéré que l'architecte n'avait pas manqué à son devoir de conseil (concernant l'absence d'agrément de l'entrepreneur) dès lors que le contrat d'architecture prévoyait que les maîtres de l'ouvrage choisissent l'entrepreneur et qu'il leur appartient de s'assurer que celui-ci satisfait aux exigences d'enregistrement, d'agrément éventuelle, de solvabilité et d'assurance civile professionnelle.

O.V.B.

Cour de cassation 13 janvier 2012

Affaire: C.11.0091.F

VOIES DE RECOURS

Appel – Délais appel – Force majeure

RECHTSMIDDELEN

Hoger beroep – Termijn hoger beroep – Overmacht

Dans un arrêt du 21 octobre 2010, la cour d'appel de Bruxelles avait déclaré tardif et irrecevable l'appel déposé le 8 juillet 2010 contre un jugement signifié le 28 mai 2010. Même si la partie appelante avait été frappée d'incapacité en raison d'une affection médicale incapacitante de la mi-juin au 6 juillet 2010, elle ne démontrait pas, selon la cour d'appel qu'elle se trouvait également dans un état de force majeure entre la signification du jugement et la mi-juin 2010.

La Cour de cassation casse l'arrêt et rappelle qu'en vertu de l'effet libératoire de la force majeure, un délai imparti par la loi pour l'accomplissement d'un acte est prorogé en faveur de la partie empêchée pendant tout ou partie de ce délai. Le délai étant suspendu pendant que la force majeure existe, il recommence à courir lorsque la force majeure cesse d'exister.

O.V.B.

Hof van Cassatie 19 januari 2012

Zaak: F.10.0142.N

RECHTSPLEGING

Uitgaven en kosten – Rechtsplegingsvergoeding

PROCÉDURE JUDICIAIRE

Frais et dépens – Indemnité de procédure

In een arrest van 19 januari 2012 stelde het Hof van Cassatie dat artikel 1, 1ste en 2de lid tarief rechtsplegingsver-

goeding, die de bedragen van de rechtsplegingsvergoeding uit artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek vastlegt per aanleg, niet verhindert dat de rechter bij samengevoegde zaken twee of meer rechtsplegingsvergoedingen toekent, indien deze oordeelt dat deze samengevoegde zaken afzonderlijke geschillen uitmaken. Wanneer de rechter oordeelt dat de samengevoegde zaken geen afzonderlijke geschillen zijn, dan kan slechts één rechtsplegingsvergoeding worden toegekend.

O.V.B.

Grondwettelijk Hof 2 februari 2012

Zaak: 5116

Arrest nr. 12/2012

VERBINTENISSEN UIT OVEREENKOMST

Gevolgen overeenkomsten t.a.v. derden – Rechtstreekse vordering – Onderaannemer

OBLIGATIONS CONVENTIONNELLES

Effets des conventions à l'égard des tiers – Action directe – Sous-traitant

Aan het Grondwettelijk Hof werd de prejudiciële vraag gesteld naar de schending van het gelijkheidsbeginsel door artikel 1798 van het Burgerlijk Wetboek (rechtstreekse vordering van de onderaannemer) waar het artikel stelt: *“De onderaannemer wordt als aannemer en de aannemer als bouwheer beschouwd ten opzichte van de eigen onderaannemers van de eerstgenoemde.”*

De meerderheid van de rechtsleer verdedigt een letterlijke interpretatie van deze bepaling, aangezien de rechtstreekse vordering afwijkt van het gemeen recht. Deze letterlijke interpretatie, die inhoudt dat de rechtstreekse vordering enkel wordt toegekend aan de onderaannemer in eerste graad ten aanzien van de bouwheer en de onderaannemer in tweede graad ten opzichte van de hoofdaannemer, en niet aan de onderaannemers in derde en verdere graad, doet volgens het Grondwettelijk Hof een verschil in behandeling ontstaan tussen onderaannemers naar gelang hun plaats in de keten. Een dergelijk verschil tussen de onderaannemers kan volgens het Hof niet redelijk worden verantwoord en is onvereenigbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Het Grondwettelijk Hof merkt op dat artikel 1798 van het Burgerlijk Wetboek ook kan worden geïnterpreteerd dat het de rechtstreekse vordering toekent aan alle onderaannemers ten aanzien van de schuldenaar van hun schuldenaar, ongeacht hun graad in de keten van onderaannemers, verwijzend naar de doelstelling van de wetgever om de bijzondere positie van de onderaannemer te beschermen. Deze interpretatie doet geen verschil in behandeling ontstaan en is dus niet onbestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

O.V.B.

Hof van Cassatie 3 november 2011

Zaak C.10.0613.N

TUSSENPERSONEN (HANDEL)

Handelsagentuur – Beëindiging – Regeling voor arbitrage

INTERMÉDIAIRES DE COMMERCE

Agence commerciale – Fin du contrat – Application du régime de l'arbitrage

Het hof van beroep te Brussel oordeelde op 25 mei 2010 dat de partijen bij een handelsagentuurovereenkomst voor het einde van de overeenkomst niet van de dwingende bescherming van de handelsagent in de wet van 2 juni 1995 mogen afwijken. Volgens het Hof kon daarom geen gevolg worden gegeven aan een beding dat koos voor arbitrage volgens het recht van de provincie Quebec. Het geschil mocht immers niet aan de Belgische rechter worden onttrokken.

Dit arrest werd aangevochten bij het Hof van Cassatie met als argument dat het hof van beroep niet wettig tot de uitsluiting van arbitrage kon besluiten zonder minstens vast te stellen dat de *lex contractus* geen gelijkwaardige bescherming bood als de Belgische wet.

Het Hof van Cassatie verwierp dit middel. Volgens het Hof gaven de overwegingen van het arrest en hun context aan dat een arbitrage volgens het recht van Quebec niet een gelijkwaardige bescherming bood als de Belgische wet.

De conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem bij dit arrest, biedt een interessant overzicht van de problematiek rond arbitrageclausules in agentuurovereenkomsten en concessies van alleenverkoop. De advocaat-generaal stelt terecht dat de regels inzake arbitreerbaarheid van geschillen inzake alleenverkoop niet zomaar transposeerbaar lijken op betwistingen in verband met handelsagentuur. Toch gaat hij uitgebreid in op de cassatierechtspraak die zich de voorbije jaren op dat domein ontwikkeld heeft. In arresten van 15 oktober 2004, 16 november 2006 en 14 januari 2010 stelde het Hof dat wanneer een arbitrageovereenkomst volgens de wil van de partijen aan een vreemde wet is onderworpen, de overheidsrechter die kennis neemt van de exceptie van rechtsmacht, de arbitrage moet uitsluiten wanneer het geschil krachtens alle relevante rechtsregels van de *lex fori* niet aan de rechtsmacht van de nationale rechter mag worden onttrokken.

De rechtsmacht van arbiters wordt met andere woorden aanvaard op voorwaarde dat het beschermingsregime van de alleenverkoopwet door de arbiters wordt gegarandeerd. Arbitrage is dus enkel toegelaten wanneer vaststaat dat de arbiters Belgisch recht zullen toepassen of een recht dat een gelijkwaardige bescherming biedt als het Belgisch recht.